

bevolkingsonderzoek

Basisscholing Cervixscreening

Jij maakt
het verschil!

Handleiding voor de docent

Colofon

Uitgave

© NHG • NVDA • NVOG • NVVP • RIVM • Bevolkingsonderzoek Nederland • VAP • Bilthoven, 2021.

De Basisscholing Cervixscreening mag worden gebruikt door iedereen die beroepsmatig of op welke andere wijze dan ook bij het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker betrokken is.

Onderwijskundige ontwikkeling

Cbt Resultaat uit opleiden, Arnhem
www.cbtresultaatuitopleiden.nl

Illustraties

Anke Nobel, Lelystad
www.ankenobel.nl

Versie 2021-2022

Inhoud

1. Inleiding.....	4
2. Overzicht scholing.....	5
3. Programma workshops.....	6
4. Workshop 1 – Uitstrijkje maken.....	8
5. Workshop 2 – Communicatie en bejegening	12
6. Webinar 1 – Uitstrijkje maken.....	15
7. Webinar 2 – Communicatie en bejegening.....	18
Bijlagen	21
Bijlage 1 Uitstrijkconsult video.....	22
- Deel 1 Het intakegesprek.....	23
- Deel 2 Het onderzoek	24
- Deel 3 Het afrondend gesprek.....	25

1. Inleiding

Voor je ligt de docentenhandleiding van de praktijkscholing cervix uitstrijken. Doel van de scholing is kennis, inzichten en vaardigheden te vergroten, zodat de kwaliteit van de uitstrijkjes en de communicatie binnen het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker op een basisniveau gegarandeerd kan worden.

De scholing bevat de basiskennis en –vaardigheden die een doktersassistent minimaal nodig heeft om in het kader van het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker uitstrijkjes te maken. De scholing is gericht op doktersassistenten die het maken van uitstrijkjes binnenkort in hun takenpakket krijgen of daar net mee zijn begonnen.

De cursisten hebben het kennisgedeelte (e-learning) afgerond. Ze hebben de toets succesvol afgesloten. In het praktijkdeel van de scholing gaan ze de opgedane kennis en inzichten toepassen in een (gesimuleerde) praktijksituatie.

De praktijkscholing bestaat uit twee workshops (fysieke bijeenkomsten) of webinars (online trainingen). Tijdens de eerste workshop gaan de cursisten oefenen met het maken van het uitstrijkje. Daarna gaan ze in de eigen huisartsenpraktijk onder begeleiding van de huisarts verder oefenen met het maken van het uitstrijkje.

Tijdens de tweede workshop komt het onderwerp communicatie en bejegening aan bod. De achtergrond (kernboodschappen) en communicatie over HPV staan centraal. De cursisten gaan zich inleven in praktijksituaties en hoe zij met de situatie om zouden gaan. Aan het eind van de tweede workshop vindt er een evaluatie plaats.

De inhoud van de workshops en de webinars verschilt iets van elkaar. In webinar 1 wordt niet geoefend met het maken van een uitstrijkje. In plaats van deze oefening, krijgen de cursisten in de webinar de opdracht om een reflectieverslag te schrijven over hun oefening in de eigen huisartsenpraktijk. Verder kunnen er verschillen zijn in de aanpak van bepaalde programmaonderdelen. Daarom wordt het programma voor de workshops en het programma voor de webinars in deze handleiding apart uitgewerkt.

In de workshops gaan de cursisten:

- Concreet oefenen met vaardigheden
- Feedback geven en ontvangen
- Leren van elkaar
- Ervaringen uitwisselen
- Opedane praktijkervaringen terugkoppelen.

De cursist beschikt zelf over een cursistenhandleiding met alle benodigde opdrachten, instructies, observatielijsten en casuïstiek. Deze hoeft je dus niet uit te delen.

Inhoud docenthandleiding

De handleiding bevat per workshop:

- Aanwijzingen ten behoeve van de organisatie van de scholing
- PowerPointpresentatie(s)
- Benodigde materialen en hulpmiddelen per onderdeel.

2. Overzicht scholing

De scholing bestaat uit drie hoofdonderdelen:

- E-learning
- Twee workshops
- Praktijkopdracht

In de e-learning hebben de cursisten kennis en inzichten opgedaan die ze nodig hebben bij het maken van uitstrijkjes. Tijdens de praktijkscholing bespreken ze de e-learning, krijgen ze instructies en oefenen ze het maken van een uitstrijkje (in de fysieke bijeenkomst). Ook oefenen ze de communicatie met de vrouw. De praktijkscholing bestaat uit twee workshops. Na de eerste workshop gaan de cursisten in de huisartsenpraktijk aan de slag met een praktijkopdracht. Belangrijk is dat ze deze ruim van tevoren samen met hun huisarts inplannen.

In onderstaand overzicht zie je hoe de totale scholing is opgebouwd.

Volgorde	Onderdeel	Inhoud (kort samengevat)
E-learning	Het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker	<ul style="list-style-type: none"> – Baarmoederhalskanker en hrHPV – Bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker
	Het uitstrijkje	<ul style="list-style-type: none"> – De voorbereiding – De uitvoering – De afronding – De uitslagen en vervolgtrajecten
	Communicatie en bejegening	<ul style="list-style-type: none"> – Gesprekstechnieken – Communicatie afstemmen – Omgaan met angsten en bezwaren
Workshop 1	Achtergrondinformatie Het uitstrijkje	<ul style="list-style-type: none"> – Evaluatie e-learning – Plenaire instructie uitstrijkje maken – Oefenen met speculum – Oefenen met uitstrijkje maken (alleen bij fysieke bijeenkomst) – Primair proces
Praktijkopdracht	Het uitstrijkje	<ul style="list-style-type: none"> – Onder begeleiding oefenen met uitstrijkjes maken in de eigen huisartsenpraktijk – Reflectieverslag (alleen bij webinar)
Workshop 2	Communicatie en bejegening	<ul style="list-style-type: none"> – Evaluatie oefenen uitstrijkje in eigen praktijk – Informatie over hrHPV – Oefenen met praktijksituaties.

3. Programma praktijkscholing

De praktijkscholing bestaat uit twee workshops, met elk een duur van drie uur. In de eerste workshop staat het maken van het uitstrijkje centraal. Tijdens de tweede workshop staat communicatie en bejegening centraal.

Workshop 1: Het maken van een uitstrijkje

Minuten	Leerinhoud	Aandachtspunten
10	Welkom heten en programma uitleggen	
30	Voorstellen, inventariseren leerdoelen en resultaten e-learning kort bespreken	Ervaring en persoonlijke leerdoelen
30	Samenvatting aandachtspunten uitstrijken, incl. oefenen met speculum	Gericht op de vaardigheid
20	Demonstratievideo met uitleg	Observatielijst is uitgangspunt
45	Oefenen in subgroepen	Observatielijst is uitgangspunt
10	Terugkoppeling oefenen in subgroepen	Wat ging goed? Wat zijn verbeterpunten?
15	Uitleg primair proces	Presentatie
10	Terugkoppeling leerdoelen	Welke leerdoelen zijn behaald?
10	Uitleg praktijkopdracht	Oefenen in de eigen praktijk
180		

Workshop 2: Communicatie en bejegening

Minuten	Leerinhoud	Aandachtspunten
10	Welkom heten en programma uitleggen	
30	Evaluatie praktijkopdracht	Bespreken in kleine groepen; wat ging goed, wat kan beter. Uitkomsten plenair bespreken.
60	Interview met cursisten	De docent interviewt één of enkele cursisten. Andere cursisten kunnen ook vragen stellen.
30	Achtergrond hrHPV – presentatie	Achtergrond hrHPV en kernboodschappen – HPV normaliseren.
40	Oefenen met praktijksituaties – correcte communicatie	Drie video's over het uitstrijkconsult: intakegesprek, het uitstrijkje maken, de afronding. Video's worden besproken: wat ging goed? Wat kan beter? Suggesties?
10	(Persoonlijke) leerdoelen & evaluatie	Welke leerdoelen zijn behaald en evaluatie
180		

De inhoud van de webinars wijkt hier net iets vanaf. De webinars duren 3 uur per webinar. Het programma ziet er als volgt uit:

Webinar 1: Het maken van een uitstrijkje

Minuten	Leerinhoud	Aandachtspunten
10	Welkom heten en programma uitleggen	
45	Voorstellen, inventariseren leerdoelen en resultaten e-learning kort bespreken	Ervaring en persoonlijke leerdoelen
40	Samenvatting aandachtspunten uitstrijken, incl. oefenen met speculum	Gericht op de vaardigheid
20	Demonstratievideo met uitleg	Observatielijst is uitgangspunt
15	Uitleg primair proces	Presentatie
10	Terugkoppeling leerdoelen	Welke leerdoelen zijn behaald?
10	Uitleg praktijkopdracht	Oefenen in de eigen praktijk
30	Uitwerken reflectieverslag	Let op: dit doen de cursisten buiten de webinar, tussen webinar 1 en 2
180		

Webinar 2: Communicatie en bejegening

Minuten	Leerinhoud	Aandachtspunten
10	Welkom heten en programma uitleggen	
30	Evaluatie praktijkopdracht	Bespreken in kleine groepen; wat ging goed? Wat kan beter? Uitkomsten plenair bespreken
60	Interview met cursisten	De docent interviewt één of enkele cursisten Andere cursisten kunnen ook vragen stellen
30	Achtergrond hrHPV – presentatie	Achtergrond hrHPV en kernboodschappen – HPV normaliseren
40	Oefenen met praktijksituaties – correcte communicatie	Drie video's over het uitstrijkconsult: intakegesprek, het uitstrijkje maken, de afronding. Video's worden besproken: wat ging goed? Wat kan beter? Suggesties?
10	(Persoonlijke) leerdoelen & evaluatie	Welke leerdoelen zijn behaald en evaluatie
180		

4. Workshop 1 – Uitstrijkje maken

Deze beschrijving is van toepassing op de workshop als fysieke bijeenkomst. In de eerste workshop staat de handeling 'het maken van een uitstrijkje' centraal. Het programma ziet er als volgt uit:

1. Welkom heten en programma uitleggen
2. Voorstellen, inventariseren leerdoelen en resultaten e-learning bespreken
3. Samenvatting aandachtspunten uitstrijken, incl. oefenen met speculum
4. Demonstratievideo met uitleg
5. Oefenen in subgroepen
6. Terugkoppeling oefenen in subgroepen
7. Uitleg primair proces
8. Terugkoppelen leerdoelen
9. Uitleg praktijkopdracht

Benodigde materialen en hulpmiddelen

Voor de uitvoering van workshop 1 moeten de volgende materialen en hulpmiddelen aanwezig zijn:

- Cursistenlijst
- PowerPointpresentatie
- Laptop (met geluid in verband met video's)
- Beamer
- Flip-over of whiteboard
- Internetverbinding
- Projectiescherm of witte muur
- Eén speculum per drie cursisten (indien gewenst ook een kleiner formaat en een disposable)
- Cervexbrush (één per drie cursisten)
- Potje met fixeervloeistof (één per drie cursisten)
- Fantoom (één per drie cursisten)
- Laboratoriumformulier (één voor elke cursist)
- Uitnodigingsbrief met stickers
- Hand-out PowerPointpresentatie (één voor elke cursist)
- Evaluatieformulieren

1. Welkom heten en programma uitleggen (10 minuten)

Heet de cursisten welkom en vertel wat er vandaag op het programma staat.

2. Voorstellen, inventariseren leerdoelen en e-learning bespreken (30 minuten)

Start vervolgens met een voorstelronde en het bespreken van de e-learning.

De cursisten hebben voorafgaand aan de praktijksholing de e-learning gevolgd. Deze bestaat uit drie onderdelen. Hoe is de voortgang bij de deelnemers? Benadruk dat voor de accreditatie de deelnemers het volgende moet kunnen aantonen:

- Ze hebben de drie trainingen geheel doorlopen
(in het voortgangsrapport staat het percentage wat doorlopen is)
- Ze hebben een voldoende voor de toets van de e-learning (75% of hoger).

U kunt de cursisten vragen om het volgende over zichzelf te vertellen:

- Naam
- Ervaring als doktersassistent
- Ervaring met uitstrijkjes maken
- Wat ze van de e-learning vonden en wat ze ervan hebben geleerd
- Of er nog vragen zijn naar aanleiding van de e-learning
- Eén of twee persoonlijke leerdoelen.

Verzamel de persoonlijke leerdoelen via mentimeter en toon deze op het scherm. Welke leerdoelen komen veel voor? Bewaar de lijst om in de tweede workshop te gebruiken bij de evaluatie.

Tip: Creëer een interactieve voorstelronde

Voer de voorstelronde uit met een vraag-estafette. Stel een vraag aan een cursist persoonlijk, bijvoorbeeld "Hoe lang werk je al als doktersassistent?". Na het beantwoorden van de vraag, stelt deze cursist zelf een nieuwe vraag aan een volgende cursist, enzovoorts. Ga door tot iedere cursist in ieder geval één vraag heeft beantwoord en gesteld.

3. Samenvatting aandachtspunten uitstrijkje maken (30 minuten)

Gebruik de PowerPointpresentatie om de aandachtspunten bij het maken van een uitstrijkje nog eens onder de aandacht te brengen. Richt je hierbij vooral op aandachtspunten bij de vaardigheid bij het maken van een uitstrijkje. Tussen de uitleg door oefenen de cursisten met het bedienen van het speculum. De cursisten gaan hierna oefenen op fantomen.

Labformulier invullen: In de e-learning is hieraan aandacht besteed. Controleer of de cursisten weten wat alle onderdelen betekenen en hoe zij dit moeten invullen. Indien dit nodig is, kun je het invullen van het labformulier laten oefenen.

Het is mogelijk om de onderdelen van de e-learning te laten bekijken (bijvoorbeeld de beeld- en begrippenlijst). Hiervoor moet dan wel een internetverbinding aanwezig zijn. Je kunt ervoor kiezen dit te doen als er bepaalde hiaten in de kennis van de cursisten zit.

4. Demonstratievideo met uitleg (20 minuten)

Laat de demonstratievideo zien waarin de techniek van het maken van een uitstrijkje wordt getoond. Zorg ervoor dat iedereen het goed kan zien. Leg bij elke stap uit waar de doktersassistenten op moeten letten. Let hierbij ook op de punten van de observatielijst. Geef aan welke uitvoering goed of fout is.

Werkvorm

Mogelijk kun je de handeling ook demonstreren met een fantoom. De eerste keer doe je het zelf. De tweede keer laat je de handeling door een cursist uitvoeren, waarbij je aangeeft wat er gebeurt en wat de aandachtspunten zijn. Hierdoor zien de cursisten waar voor hen de moeilijkheden waarschijnlijk liggen en dat het niet vreemd is, als het de eerste keer niet goed gaat.

5. Oefenen in subgroepen (45 minuten)

De cursisten gaan het maken van het uitstrijkje oefenen op fantomen. Dit doen ze in kleine groepen. Leg nog eens duidelijk uit wat de bedoeling is.

Je kunt ervoor kiezen om een lange oefenronde te doen, waarbij je elke cursist individueel observeert. Je kunt ook kiezen voor twee oefenrondes, met een korte terugkoppeling tussendoor. De cursisten kunnen dan in een tweede ronde bezig met de feedback.

Ze werken bij voorkeur in groepen van drie. Eén cursist oefent dan het uitstrijkje terwijl de andere twee observeren en op basis van de observatielijst feedback geven. Vervolgens mag de volgende cursist oefenen en geven de andere twee feedback.

Zelf loop je rond en sta je bij elke groep even stil om aanwijzingen en/of feedback te geven. Verzeker je ervan dat de cursisten op de goede weg zijn en zichzelf geen verkeerde technieken aanleren.

6. Terugkoppeling oefenen in subgroepen (10 minuten)

Laat de groepen plenair hun ervaringen terugkoppelen zodat ze hun ervaringen met elkaar kunnen uitwisselen. Richt je hierbij op de vragen:

- Wat ging goed?
- Wat was lastig?
- Waar wil ik nog mee oefenen?

7. Uitleg primair proces (15 minuten)

Geef middels de presentatie uitleg over het primaire proces van het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker. Start deze uitleg met de quiz in mentimeter (zie PowerPointpresentatie).

8. Terugkoppeling leerdoelen (10 minuten)

Besprek met de cursisten de leerdoelen die zij voor deze workshop hadden. Zijn deze behaald? Welke leerdoelen vragen nog meer oefening?

9. Uitleg praktijkopdracht (10 minuten)

Licht de praktijkopdracht toe. Vertel de cursisten dat zij de 'Instructie voor de huisarts' ook echt aan de huisarts moeten verstrekken. Licht ook de stappen van het oefenen kort toe.

Stap 1: Observeren van de huisarts bij het maken van het uitstrijkje. De cursist observeert minimaal drie uitstrijkjes of zoveel als de huisarts nodig vindt.

Stap 2: Samen met de huisarts het uitstrijkje maken. Zelfstandig inbrengen van het speculum en het opzoeken van de portio. De cursist brengt de portio in beeld. De huisarts controleert dan of de portio goed in beeld is. Als dit niet zo is, geeft de huisarts aanwijzingen voor het in beeld brengen van de portio. De cursist maakt vervolgens het uitstrijkje en stelt het materiaal veilig. Indien nodig kan ze hulp en/of

advies vragen. Dit doet de cursist totdat zowel zij als de huisarts het vertrouwen hebben dat ze het uitstrijkje zelfstandig kan uitvoeren.

Stap 3: Na afronding van stap 2 gaat de cursist zelfstandig uitstrijkjes uitvoeren. De huisarts beoordeelt de kwaliteit van het handelen van de cursist aan de hand van de observatielijst (zie de bijlagen). De cursist bespreekt de observatielijst met de huisarts en formuleert verbeterpunten.

Stap 4: Na afronding van de praktijkopdracht laat de cursist de observatielijst door de huisarts aftekenen en afstempelen. Zij neemt de observatielijst mee naar workshop 2.

Observatielijst en eigen oordeel

Geef duidelijk aan dat de cursisten de door de huisarts ingevulde observatielijst mee moeten nemen naar de volgende workshop. De observatielijsten worden namelijk bij de terugkoppeling op workshop 2 besproken. Neem de observatielijst met de cursisten door. Is alles duidelijk? Komt het overeen met het eigen oordeel van de doktersassistent? Op welke punten zijn er afwijkingen? Zijn er nog vragen?

5. Workshop 2 – Communicatie en bejegening

Tijdens deze workshop staan het beantwoorden van vragen rond hrHPV en seksualiteit, het geven van voorlichting (kernboodschappen) en de bejegening van de doktersassistenten (DA) richting vrouwen die deelnemer aan het Bevolkingsonderzoek centraal.

Het programma ziet er als volgt uit:

1. Welkom heten en programma uitleggen
2. Evaluatie praktijkopdracht
3. Interview met cursisten
4. Achtergrond hrHPV – presentatie
5. Oefenen met praktijksituaties – correcte communicatie
6. (Persoonlijke) leerdoelen & evaluatie.

Benodigde materialen en hulpmiddelen

Voor de uitvoering van workshop 2 moeten de volgende materialen en hulpmiddelen aanwezig zijn:

- Cursistenlijst
- PowerPointpresentatie
- Laptop (met geluid in verband met video's)
- Beamer
- Flip-over of whiteboard
- Internetverbinding
- Projectiescherm of witte muur
- Hand-out PowerPointpresentatie (één voor elke cursist)
- Evaluatieformulieren.

1. Welkom heten en programma uitleggen (10 minuten)

Heet de cursisten welkom en vertel wat er vandaag op het programma staat.

2. Evaluatie praktijkopdracht (30 minuten)

Leerdoel: door het bespreken van eigen ervaring leert de doktersassistent deze te delen en door het horen en bespreken van elkaars ervaringen leren de doktersassistenten van elkaar.

- Neem de tijd om de uitgevoerde praktijkopdracht te bespreken. Maak groepjes van drie of vier cursisten en laat elke cursist, max. 5 minuten, vertellen hoe zij het maken van het uitstrijkje heeft ervaren. Wat ging goed en wat kon beter? Doe dit aan de hand van de door de huisarts ingevulde observatielijst.

 - Vragen om te bespreken zijn:
 - o Komt de feedback van de huisarts overeen met de eigen perceptie van de doktersassistent?
 - o Zijn er nog verbeterpunten aan te wijzen?
 - o Hebben andere cursisten nog tips of suggesties? Hoe gaat de doktersassistent daar dan aan werken?
- Loop rond en sta bij elke groep even stil om te luisteren, aanwijzingen en/of feedback te geven. Noteer voorbeelden en suggesties die je alle cursisten wilt meegeven.
- Bespreek vervolgens kort (10 minuten) plenair de belangrijkste punten met de cursisten. Gebruik de door de huisarts ingevulde communicatieonderwerpen op de observatielijst, als brug naar de onderwerpen van deze workshop. Wat ging goed aan de communicatie en wat kan beter? Hebben ze nog aanvullende leerdoelen op het gebied van communicatie voor deze workshop?

3. Interview cursisten (60 minuten)

Leerdoel: door het diepgaand bespreken van de ervaringen en het stellen van vragen aan elkaar, leren de doktersassistenten nog meer van elkaars ervaringen.

- Laat cursisten in groepjes/tweetallen elkaar interviewen over de uitvoering van de praktijkopdracht.
- Bespreek vervolgens plenair de ervaringen die de cursisten net met elkaar hebben besproken. Laat andere cursisten ook vragen stellen. Ga op zoek naar verdieping en laat cursisten ook met elkaar in discussie gaan over lastige onderdelen van het proces.
- Interview op deze manier verschillende cursisten.

4. Presentatie achtergrond, kernboodschappen en normaliseren van hrHPV (30 minuten)

Leerdoel: door een presentatie over de achtergrond van hrHPV, gekoppeld aan kernboodschappen en het bespreken van de video 'gespreksvoering HPV', is het onderwerp genormaliseerd voor de doktersassistenten en weten ze welke informatie ze aan de vrouw kunnen geven.

- In dit onderdeel wordt a.d.h.v. een PowerPointpresentatie de achtergrond van hrHPV verbonden aan kernboodschappen. Geef deze kernboodschappen duidelijk aan: hoe vertel je dit aan de vrouw? En waarom vertel je dit zo? Zo wordt door achtergrondinformatie en het bespreken van de video 'gespreksvoering HPV' het onderwerp genormaliseerd, waarbij tips worden gegeven hoe te normaliseren. Het doel is dat cursisten dit onderwerp makkelijker met vrouwen durven te bespreken.

5. Oefenen met praktijksituaties (video's) (40 minuten)

Leerdoel: door het bekijken en beoordelen van de video's wordt de cursist zich bewust van het belang van een goede communicatie en bejegening tijdens het gesprek.

- De video is in drie delen opgeknipt: het intakegesprek, het onderzoek en het afrondend gesprek. Laat het per deel zien en laat de cursisten steeds het observatieformulier invullen.

- Bespreek vervolgens plenair wat er goed ging en wat er beter kan. Laat de cursisten verbetersuggesties doen. Gebruik deze oefening als introductie naar de onderdelen die volgen, waarin cursisten handvatten krijgen om missers grotendeels te voorkomen.

6. (Persoonlijke) leerdoelen en evaluatie (10 minuten)

Leerdoel: alle leerdoelen langslopen om te borgen dat alle leerdoelen zijn behaald of alsnog worden behaald. Verder wordt een eerste indruk verkregen hoe de cursisten de scholing hebben ervaren.

- Maak de eerder verzamelde leerdoelen inzichtelijk (flap, whiteboard of sheet) en evalueer deze plenair. Welke zijn behaald en welke niet?
- Geef de cursisten zelf even de tijd om te kijken of ze hun persoonlijke leerdoelen hebben behaald. Indien er leerdoelen niet zijn behaald, laat de cursist dan zelf noteren hoe zij hieraan gaat werken. Geef het advies om dit met de eigen huisarts te bespreken.
- Evaluatieformulier uitdelen met toelichting (dat we graag evalueren om de scholingen nog beter af te kunnen stemmen op de leerwens van doktersassistenten). Formulier laten invullen en innemen voordat de cursist weggaat.

6. Webinar 1 – Uitstrijkje maken

Deze beschrijving is van toepassing op de webinar (online bijeenkomst). In het eerste webinar staat de handeling 'het maken van een uitstrijkje' centraal. Het programma ziet er als volgt uit:

1. Welkom heten en programma uitleggen
2. Voorstellen, inventariseren leerdoelen en resultaten e-learning bespreken
3. Samenvatting aandachtspunten uitstrijken, incl. oefenen met speculum
4. Demonstratievideo met uitleg
5. Uitleg primair proces
6. Terugkoppelen leerdoelen
7. Uitleg praktijkopdracht + reflectieverslag

Benodigde materialen en hulpmiddelen

Voor de uitvoering van workshop 1 moeten de volgende materialen en hulpmiddelen aanwezig zijn:

- Cursistenlijst
- PowerPointpresentatie
- Laptop (met geluid in verband met video's en spraak)
- Internetverbinding
- Speculum
- Webcam bij de laptop
- Eventueel headset*
- Hand-out PowerPointpresentatie (als digitaal document).

* Werken met een headset (of oordopjes) is aan te bevelen, om storend achtergrondgeluid te voorkomen.

Tips!

Enkele tips voor een fijn webinar:

- Laat cursisten de chatfunctie gebruiken voor vragen of reacties.
- Laat de cursisten de functie 'hand opsteken' gebruiken als ze iets willen vragen.
- Laat de cursisten hun microfoon op mute zetten als zij niet aan het woord zijn.
- Laat de cursisten hun camera aanzetten.

1. Welkom heten en programma uitleggen (10 minuten)

Heet de cursisten welkom en vertel wat er vandaag op het programma staat.

2. Voorstellen, inventariseren leerdoelen en e-learning bespreken (45 minuten)

Start vervolgens met een voorstelronde en het bespreken van de e-learning.

De cursisten hebben voorafgaand aan de praktijkscholing de e-learning gevolgd. Deze bestaat uit drie onderdelen. Hoe is de voortgang bij de deelnemers? Benadruk dat voor de accreditatie de deelnemers het volgende moet kunnen aantonen:

- Ze hebben de drie trainingen geheel doorlopen
(in het voortgangsrapport staat het percentage wat doorlopen is)
- Ze hebben een voldoende voor de toets van de e-learning (75% of hoger).

U kunt de cursisten vragen om het volgende over zichzelf te vertellen:

- Naam
- Ervaring als doktersassistent
- Ervaring met uitstrijkjes maken
- Wat ze van de e-learning vonden en wat ze ervan hebben geleerd
- Of er nog vragen zijn naar aanleiding van de e-learning
- Eén of twee persoonlijke leerdoelen.

Verzamel de persoonlijke leerdoelen via mentimeter en toon deze op het scherm. Welke leerdoelen komen veel voor? Bewaar de lijst om in de tweede workshop te gebruiken bij de evaluatie.

Tip: Creëer een interactieve voorstelronde

Voer de voorstelronde uit met een vraag-estafette. Stel een vraag aan een cursist persoonlijk, bijvoorbeeld "Hoe lang werk je al als doktersassistent?". Na het beantwoorden van de vraag, stelt deze cursist zelf een nieuwe vraag aan een volgende cursist, enzovoorts. Ga door tot iedere cursist in ieder geval één vraag heeft beantwoord en gesteld.

3. Samenvatting aandachtspunten uitstrijkje maken (40 minuten)

Gebruik de PowerPointpresentatie om de aandachtspunten bij het maken van een uitstrijkje nog eens onder de aandacht te brengen. Richt je hierbij vooral op aandachtspunten bij de vaardigheid bij het maken van een uitstrijkje. Tussen de uitleg door oefenen de cursisten met het bedienen van het speculum.

Labformulier invullen: In de e-learning is hieraan aandacht besteed. Controleer of de cursisten weten wat alle onderdelen betekenen en hoe zij dit moeten invullen.

Het is mogelijk om de onderdelen van de e-learning te laten bekijken (bijvoorbeeld de beeld- en begrippenlijst). Hiervoor moet dan wel een internetverbinding aanwezig zijn. Je kunt ervoor kiezen dit te doen als er bepaalde hiaten in de kennis van de cursisten zit.

4. Demonstratievideo met uitleg (20 minuten)

Laat de demonstratievideo zien waarin de techniek van het maken van een uitstrijkje wordt getoond. Zorg ervoor dat iedereen het goed kan zien. Leg bij elke stap uit waar de cursisten op moeten letten. Let hierbij ook op de punten van de observatielijst. Geef aan welke uitvoering goed of fout is.

5. Uitleg primair proces (15 minuten)

Geef middels de presentatie uitleg over het primaire proces van het bevolkingsonderzoek baarmoederhalskanker. Start deze uitleg met de quiz in mentimeter (zie PowerPointpresentatie).

6. Terugkoppeling leerdoelen (10 minuten)

Besprek met de cursisten de leerdoelen die zij voor deze workshop hadden. Zijn deze behaald? Welke leerdoelen vragen nog meer oefening?

7. Uitleg praktijkopdracht + reflectieverslag (10 minuten)

Licht de praktijkopdracht toe. Vertel de cursisten dat zij de 'Instructie voor de huisarts' ook echt aan de huisarts moeten verstrekken. Licht ook de stappen van het oefenen kort toe.

Stap 1: Observeren van de huisarts bij het maken van het uitstrijkje. De cursist observeert minimaal drie uitstrijkjes of zoveel als de huisarts nodig vindt.

Stap 2: Samen met de huisarts het uitstrijkje maken. Zelfstandig inbrengen van het speculum en het opzoeken van de portio. De cursist brengt de portio in beeld. De huisarts controleert dan of de portio goed in beeld is. Als dit niet zo is, geeft de huisarts aanwijzingen voor het in beeld brengen van de portio. De cursist maakt vervolgens het uitstrijkje en stelt het materiaal veilig. Indien nodig kan ze hulp en/of advies vragen. Dit doet de cursist totdat zowel zij als de huisarts het vertrouwen hebben dat ze het uitstrijkje zelfstandig kan uitvoeren.

Stap 3: Na afronding van stap 2 gaat de cursist zelfstandig uitstrijkjes uitvoeren. De huisarts beoordeelt de kwaliteit van het handelen van de cursist aan de hand van de observatielijst (zie de bijlagen). De cursist bespreekt de observatielijst met de huisarts en formuleert verbeterpunten.

Stap 4: Na afronding van de praktijkopdracht laat de cursist de observatielijst door de huisarts aftekenen en afstempelen. Zij neemt de observatielijst mee naar workshop 2.

Stap 5: De cursist schrijft over de uitgevoerde praktijkopdracht ook een reflectieverslag. Hierin moeten de volgende drie onderdelen worden uitgewerkt:

1. Waarnemen: kies een moment waar je iets van geleerd hebt.
2. Persoonlijk maken: wat deed je? Wat was jouw rol? Ben je daar tevreden over?
3. Verdiepen: waarom is het een aandachtspunt? Hoe zou je het oplossen?

Observatielijst en eigen oordeel

Geef duidelijk aan dat de cursisten de door de huisarts ingevulde observatielijst mee moeten nemen naar de volgende workshop. De observatielijsten worden namelijk bij de terugkoppeling op workshop 2 besproken. Neem de observatielijst met de cursisten door. Is alles duidelijk? Komt het overeen met het eigen oordeel van de doktersassistent? Op welke punten zijn er afwijkingen? Zijn er nog vragen?

7. Webinar 2 – Communicatie en bejegening

Tijdens dit webinar staan het beantwoorden van vragen rond hrHPV en seksualiteit, het geven van voorlichting (kernboodschappen) en de bejegening van de doktersassistent (DA) richting vrouwen die deelnemen aan het Bevolkingsonderzoek centraal.

Het programma ziet er als volgt uit:

1. Welkom heten en programma uitleggen
2. Evaluatie praktijkopdracht
3. Interview met cursisten
4. Achtergrond hrHPV – presentatie
5. Oefenen met praktijksituaties – correcte communicatie
6. (Persoonlijke) leerdoelen & evaluatie.

Benodigde materialen en hulpmiddelen

Voor de uitvoering van workshop 2 moeten de volgende materialen en hulpmiddelen aanwezig zijn:

- Cursistenlijst
- PowerPointpresentatie
- Laptop (met geluid in verband met video's en spraak)
- Internetverbinding
- Evaluatieformulieren
- Webcam bij de laptop
- Eventueel headset*
- Hand-out PowerPointpresentatie (als digitaal document).

* Werken met een headset (of oordopjes) is aan te bevelen, om storend achtergrondgeluid te voorkomen.

1. Welkom heten en programma uitleggen (10 minuten)

Heet de cursisten welkom en vertel wat er vandaag op het programma staat.

2. Evaluatie praktijkopdracht (30 minuten)

Leerdoel: door het bespreken van eigen ervaring leert de doktersassistent deze te delen en door het horen en bespreken van elkaars ervaringen leren de doktersassistenten van elkaar.

- Neem de tijd om de uitgevoerde praktijkopdracht te bespreken. Maak groepjes van drie of vier cursisten en laat elke cursist, max. 5 minuten, vertellen hoe zij het maken van het uitstrijkje heeft ervaren. Wat ging goed en wat kon beter? Doe dit aan de hand van de door de huisarts ingevulde observatielijst.

 - Vragen om te bespreken zijn:
 - o Komt de feedback van de huisarts overeen met de eigen perceptie van de doktersassistent?
 - o Zijn er nog verbeterpunten aan te wijzen?
 - o Hebben andere cursisten nog tips of suggesties? Hoe gaat de doktersassistent daar dan aan werken?
- Loop rond en sta bij elke groep even stil om te luisteren, aanwijzingen en/of feedback te geven. Noteer voorbeelden en suggesties die je alle cursisten wilt meegeven.
- Bespreek vervolgens kort (10 minuten) plenair de belangrijkste punten met de cursisten. Gebruik de door de huisarts ingevulde communicatieonderwerpen op de observatielijst, als brug naar de onderwerpen van deze workshop. Wat ging goed aan de communicatie en wat kan beter? Hebben ze nog aanvullende leerdoelen op het gebied van communicatie voor deze workshop?

3. Interview cursisten (60 minuten)

Leerdoel: door het diepgaand bespreken van de ervaringen en het stellen van vragen aan elkaar, leren de doktersassistenten nog meer van elkaars ervaringen.

- Laat cursisten in groepjes/tweetallen elkaar interviewen in break-out rooms over de uitvoering van de praktijkopdracht.
- Bespreek vervolgens plenair de ervaringen die de cursisten net met elkaar hebben besproken. Laat andere cursisten ook vragen stellen. Ga op zoek naar verdieping en laat cursisten ook met elkaar in discussie gaan over lastige onderdelen van het proces.
- Interview op deze manier verschillende cursisten.

4. Presentatie achtergrond, kernboodschappen en normaliseren van hrHPV (30 minuten)

Leerdoel: door een presentatie over de achtergrond van hrHPV, gekoppeld aan kernboodschappen en bespreken van de video 'gespreksvoering HPV', is het onderwerp genormaliseerd voor de doktersassistenten en weten ze welke informatie ze aan de vrouw kunnen geven.

- In dit onderdeel wordt a.d.h.v. een PowerPointpresentatie de achtergrond van hrHPV verbonden aan kernboodschappen. Geef deze kernboodschappen duidelijk aan: hoe vertel je dit aan de vrouw? En waarom vertel je dit zo? Zo wordt door achtergrondinformatie en het bespreken van de video 'gespreksvoering HPV' het onderwerp genormaliseerd, waarbij tips worden gegeven hoe te normaliseren. Het doel is dat cursisten dit onderwerp makkelijker met vrouwen durven te bespreken.

5. Oefenen met praktijksituaties (video's) (40 minuten)

Leerdoel: door het bekijken en beoordelen van de video's wordt de cursist zich bewust van het belang

van een goede communicatie en bejegening tijdens het gesprek.

- De video is in drie delen opgeknipt: het intakegesprek, het onderzoek en het afrondend gesprek. Laat het per deel zien en laat de cursisten steeds het observatieformulier invullen.
- Bespreek vervolgens plenair wat er goed ging en wat er beter kan. Laat de cursisten verbeteruggesties doen. Gebruik deze oefening als introductie naar de onderdelen die volgen, waarin cursisten handvatten krijgen om missers grotendeels te voorkomen.

6. (Persoonlijke) leerdoelen en evaluatie (10 minuten)

Leerdoel: alle leerdoelen langslopen om te borgen dat alle leerdoelen zijn behaald of alsnog worden behaald. Verder wordt een eerste indruk verkregen hoe de cursisten de scholing hebben ervaren.

- Maak de eerder verzamelde leerdoelen inzichtelijk (flap, whiteboard of sheet) en evalueer deze plenair. Welke zijn behaald en welke niet?
- Geef de cursisten zelf even de tijd om te kijken of ze hun persoonlijke leerdoelen hebben behaald. Indien er leerdoelen niet zijn behaald, laat de cursist dan zelf noteren hoe zij hieraan gaat werken. Geef het advies om dit met de eigen huisarts te bespreken.
- Evaluatieformulier uitdelen met toelichting (dat we graag evalueren om de scholingen nog beter af te kunnen stemmen op de leerwens van doktersassistenten). Formulier laten invullen en innemen voordat de cursist weggaat.

Je laat de cursisten de video van het uitstrijkconsult zien. De video is in drie delen opgeknipt: het intakegesprek, het onderzoek en het afrondend gesprek. Koppel na elk deel plenair terug naar de cursisten. Vraag wat er goed ging, welke 'fouten' zij hebben gezien en welk advies zij de doktersassistent uit de video zouden geven.

Vraag of ze per onderdeel het observatieformulier willen invullen.

Observatieformulier

De doktersassistent:	Goed ☒	Fout ☒	n.v.t.
Ontvangt de vrouw in de onderzoeksruimte			
Nodigt de vrouw uit plaats te nemen aan de overlegtafel			
Gaat na wat de vrouw al weet over het onderzoek			
Informeert de vrouw over het doel van het onderzoek			
Informeert naar eerdere (negatieve) ervaringen met inwendig onderzoek			
Gaat na wat de belevingstoestand (bijv. angst of schaamte) is			
Toont begrip voor de gevoelens en belevingstoestand			
Stemt informatie en voorlichting af op de behoefte van de vrouw			
Legt de werkwijze van het onderzoek stapsgewijs uit aan de vrouw			
Biedt gelegenheid tot het stellen van vragen			
Beantwoordt vragen van de vrouw correct en volledig			
Vraagt de vrouw haar NAW-gegevens te noemen en controleert deze			
Plakt de sticker van de uitnodigingsbrief op het labformulier			
Vult samen met de vrouw het labformulier in			

Overige opmerkingen:

Observatieformulier

De doktersassistent:	Goed ☒	Fout ☐	n.v.t.
Geeft duidelijke uitkleedinstructies			
Instrueert de vrouw over de plaats op de onderzoeksbank			
Instrueert de vrouw over de juiste lichaamshouding op de onderzoeksbank			
Geeft aan dat het onderzoek gestopt kan worden als de vrouw dat wenselijk vindt.			
Geeft aanwijzingen om de vrouw te laten ontspannen			
Legt stapsgewijs uit wat ze gaat doen			
Vertelt de vrouw dat zij zich weer mag aankleden			
Biedt de vrouw een inlegkruisje/maandverbandje aan			
Stampt het borsteltje 10x goed uit in het potje en draait het borsteltje daarna krachtig rond			

Overige opmerkingen:

Observatieformulier

De doktersassistent:	Goed ☒	Fout ☒	n.v.t.
Nodigt de vrouw uit weer plaats te nemen aan de overlegtafel			
Vult Aspect Cervix in en plakt de sticker op het potje			
Vraagt feedback over haar eigen handelen			
Informeert de vrouw over de wijze waarop ze de uitslag ontvangt			
Vertelt de vrouw wanneer zij de uitslag kan verwachten			
Instrueert de vrouw met de praktijk te bellen indien zij binnen de aangegeven periode geen uitslag heeft ontvangen			

Overige opmerkingen:
